

luonnos 29.9.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristönsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi ympäristönsuojelulakiin eräitä muutoksia ilmanlaatua koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin kansallisen täytäntöönpanon täydentämiseksi.

Pääkaupunkiseutuun kohdistettua pienhiukkaspitoisuuksien mittausvelvollisuutta koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin, jotta siitä ilmenisi yhteys kansallisen pienhiukkasaltistuksen arviointiin ja tähän liittyvään mittausasemien vähimmäislukumäärää koskevaan direktiivin sääntelyyn. Mittausasemien vähimmäislukumäärää koskevasta laskukaavasta säädettäisiin lain nojalla.

Valtioiden rajat ylittävään ilman pilaantumiseen liittyvässä sääntelyssä täsmennettäisiin kuntien ja ympäristöministeriön velvollisuuksia. Täsmennykset koskisivat erityisesti direktiivin edellyttämien toisten jäsenvaltioiden kanssa laadittavien yhteisten ilmanlaatuun liittyvien suunnitelmien valmistelua ja toimenpanoa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	4
3 Nykytila ja sen arviointi.....	4
3.1 Kansallisen pienhiukkasaltistumisen arvioinnissa käytettävät mittausasemat	4
3.2 Ilmanlaadun turvaamiseen liittyvät suunnitelmat ja valtioiden rajat ylittävä ilman pilaantuminen.....	5
3.3 Eräät ilmanlaatuasetuksen säännökset	7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	7
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	7
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	7
5 Lausuntopalaute.....	8
6 Säännökohtaiset perustelut.....	8
7 Lakia alemman asteinen sääntely	10
8 Voimaantulo	10
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	10
LAKIEHDOTUS	12
Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	12
LIITE	15
RINNAKKAISTEKSTI.....	15
Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	15

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annettiin 21 päivänä toukokuuta 2008 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY, jäljempänä *ilmanlaatudirektiivi*. Ilmanlaatudirektiivi pantiin Suomessa täytäntöön ympäristönsuojelulain muuttamisesta annetulla lailla (13/2011) ja ilmanlaadusta annetulla valtioneuvoston asetuksella (38/2011).¹ Kyseiset säännökset ovat nykyisin osa ympäristönsuojelulakia (527/2014) ja ilmanlaadusta annettua valtioneuvoston asetusta (79/2017), jäljempänä *ilmanlaatuasetus*.

Ilmanlaatua koskevaan EU-lainsäädäntöön kuuluu ilmanlaatudirektiivin lisäksi ilmassa olevasta arseenista, kadmiumista, elohopeasta, nikkelistä ja polysyklisistä aromaattisista hiilivedyistä 15 päivänä joulukuuta 2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/107/EY, jäljempänä *metallidirektiivi*.

Suomi vastaanotti kesäkuussa 2015 komission tiedustelun, joka koski ilmanlaatudirektiivin kansallista täytäntöönpanoa. Tiedustelun johdosta Suomi täydensi ja täsmensi täytäntöönpanosääntelyään joiltain osin estääkseen varsinaisen rikkomusmenettelyn aloittamisen.² Näiden muutosten yhteydessä Suomi pani samalla täytäntöön myös ilmanlaatudirektiivin ja metallidirektiivin liitteiden muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2015/1480.

Suomi on heinäkuussa 2022 vastaanottanut komission virallisen huomautuksen, joka koskee ilmanlaatudirektiivin eräiden vaatimusten kansallista täytäntöönpanoa. Virallinen huomautus on varsinaisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe ja se on johtanut tämän esityksen valmisteluun. Lisäksi tarvitaan muutoksia ilmanlaatuasetukseen.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Komissio antoi Puhdasta ilmaa Euroopalle –strategian (CAFE) yhteydessä 21 päivänä syyskuuta 2005 ehdotuksen ilmanlaatudirektiiviksi (KOM (2005) 447 lopullinen). Ehdotuksen tarkoituksena oli yhdistää olemassa oleva ilmanlaatua koskeva EU-lainsäädäntö ja uudistaa sitä tarpeellisilta osin.³ Keskeisin uudistus oli niin sanottujen pienhiukkasten (PM_{2,5}) ottaminen mukaan sääntelyn piiriin.

Valtioneuvoston kirjelmä (U 53/2005) direktiiviehdotuksesta annettiin eduskunnalle 15.12.2005. Ympäristövaliokunta antoi kirjelmästä lausunnon (YmVL 13/2006) 16.5.2006. Kirjelmässä yhdyttiin valtioneuvoston kantaan. Hyväksytty direktiivi vastasi pääosin valtioneuvoston kantaa.

---

¹ Ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanoon liittyvä hallituksen esitys: HE 200/2010 vp.

² Ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseen liittyvä hallituksen esitys: HE 173/2017 vp.

³ Yhdistettävät direktiivit olivat ilmanlaadun arviointia ja hallintaa koskeva puitedirektiivi (1996/62/EY) ja kolme johdannaisdirektiiviä, jotka koskevat rikkidioksidin, typen oksidien, hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) ja lyijyn raja-arvoja (1999/30/EY), hiilimonoksidia ja bentseeniä (2000/69/EY) sekä otsonia (2002/3/EY). Metallidirektiivin jätettiin yhdistämisen ulkopuolelle.

Hallituksen esityksen valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä virkamiestyönä.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Ilmanlaatudirektiivin tavoitteena on ehkäistä ja vähentää ilman epäpuhtauksien aiheuttamia terveys- ja ympäristöhaittoja, ylläpitää hyvää ilmanlaatua, yhtenäistää ilmanlaadun seurantaa ja parantaa ilmanlaatatietojen saatavuutta.

Ilmanlaatudirektiivin tavoitteiden toteuttamiseksi direktiivissä säädetään ulkoilman rikkidioksidia, typen oksideja, hengitettäviä hiukkasia (PM₁₀), pienhiukkasia (PM_{2,5}), lyijyä, hiilimonoksidia, bentseeniä sekä otsonia koskevista raja- ja tavoitearvoista, kriittisistä tasoista sekä tiedotus- ja varoituskynnyksistä. Jäsenvaltioille asetetaan velvollisuus seurata ilmanlaatua suhteessa näihin ilmanlaadun laatuvaatimuksiin ja – tavoitteisiin. Ilmanlaadun seurannassa käytettävistä hyväksyttävistä seurantamenetelmistä ja mittauspaikoista sekä mittauspaikkojen lukumäärästä säädetään yksityiskohtaisesti. Ilmanlaatatietojen on oltava yleisön saatavilla. Mikäli joku tai jotkut raja- tai varoituskynnykset ylittyvät tai ovat vaarassa ylittyä, ilmanlaadun parantamiseksi tulee laatia joko ilmanlaatusuunnitelma ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma. Jäsenvaltioiden on määritettävä kansallinen väestön pienhiukkasaltistumisen vähennystavoite. Vähennystavoitteen määrittämisessä käytettävillä mittausasemilla on säädetty väestömäärään perustuva vähimmäislukumäärä. Jäsenvaltioiden tulee tehdä keskenään yhteistyötä ilman pilaantumisen vähentämiseksi.

Komission arvion mukaan ilmanlaatudirektiivin tavoitteet eivät kaikilta osin ole toteutuneet. Tämän vuoksi komissio on käynnistänyt ilmanlaatudirektiivin uudistamisen osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Komissio tulee julkaisemaan ehdotuksena uudeksi ilmanlaatudirektiiviksi vuoden 2022 lopussa.⁴

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Kansallisen pienhiukkasaltistumisen arvioinnissa käytettävät mittausasemat

Ympäristönsuojelulain ympäristön tilan seurantaa koskevan 143 §:n 2 momentti sisältää pääkaupunkiseutuun kohdistetun velvollisuuden mitata alle 2,5 mikrometrin suuruisten hiukkasten, eli pienhiukkasten, pitoisuutta ilmassa jatkuvatoimisesti yhdellä pysyvästi sijoitetulla kaupungin yleistä ilmanlaatua edustavalla kaupunkitausta-asemalla. Säännöksellä on pantu täytäntöön ne ilmanlaatudirektiivin velvoitteet, jotka koskevat kansallisen pienhiukkasaltistuksen arvioinnissa käytettävien mittausasemien vähimmäislukumäärää. Ilmanlaatudirektiivin 15 artiklan ja liitteessä V olevan B jakson mukaan kansallisen pienhiukkasten vähennystavoitteen määrittelemisessä käytettävien näytteenottopaikkojen vähimmäismäärän on taajamissa ja muilla yli 100 000 asukkaan kaupunkialueilla oltava yksi näytteenottopaikka miljoonaa asukasta kohden.

Ympäristönsuojelulain 143 §:n 2 momentista ei kuitenkaan nykytilanteessa ilmene kyseisen pääkaupunkiseutuun kohdistetun mittausvelvollisuuden yhteys kansallisen pienhiukkasaltistuksen arviointiin. Nykytilanteessa tämä yhteys ilmenee ilmanlaatuasetuksen 9 §:n sään-

---

⁴ https://environment.ec.europa.eu/topics/air/air-quality_en

telystä. Siinä säädetään lain 143 §:n 2 momentissa tarkoitetun pääkaupunkiseudulla sijaitsevan kaupunkitausta-aseman mittaustulosten perusteella vuosina 2010-2020 laskettavasta kansallisesta pienhiukkasaltistuksen pitoisuuskatosta vuodesta 2015 alkaen ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$) sekä kansallisesta altistumisen vähennystavoitteesta vuosille 2010—2020 (nolla prosenttia). Ilmanlaatua koskevaan sääntelykokonaisuuteen perehtymätön henkilö voi nykytilanteessa, pelkästään lakitason sääntelyä lukemalla, saada virheellisen mielikuvan, että pienhiukkas-pitoisuuksia ei tulisi lainkaan mitata muualla Suomessa kuin pääkaupunkiseudulla. Tämä ei pidä paikkaansa, sillä pienhiukkasille on ilmanlaatuasetuksessa säädetty ilmanlaatudirektiiviin perustuva raja-arvo. Pienhiukkas-pitoisuuksien seuranta on tätä kautta osa kaikkien kuntien velvollisuutena ympäristönsuojelulain 143 §:n 1 momentin nojalla olevaa yleistä ilmanlaadun seurantaa.

Ympäristönsuojelulain 143 §:n 2 momentista ja ilmanlaatuasetuksen sääntelystä puuttuu nykytilanteessa myös ilmanlaatudirektiivin edellyttämä laskukaava, joka koskee kansallisen pienhiukkasaltistuksen arvioinnissa käytettävien mittausasemien vähimmäislukumäärää. Nykyinen 143 §:n 2 momentin mukainen pääkaupunkiseudulle sijoitettu yksi kaupunkitausta-asema vastasi laskukaavaa ilmanlaatudirektiiviä täytäntöön pantaessa ja se vastaa sitä edelleen. Täytäntöönpanosääntelyymme on siis sisällytetty ko. laskukaavan avulla saatu tulos, mutta ei itse laskukaavaa. Laskukaava on selostettu ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanoon liittyneen ympäristönsuojelulain muutoksen perusteluissa (HE 200/2010 vp).

Kansallisen pienhiukkasaltistuksen arvioimiseen käytetty pääkaupungilla sijaitseva kaupunkitausta-asema sijaitsee Helsingissä Kallion kaupunkiosassa. Mittausasema on osa pääkaupunkiseudun laajaa ilmanlaadun mittausverkostoa.

Edellä selostetun perusteella ympäristönsuojelulain 143 §:n 2 momenttia ja ilmanlaatuasetuksen sääntelyä on syytä täsmentää edellä selostetuilta osin ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi.

3.2 Ilmanlaadun turvaamiseen liittyvät suunnitelmat ja valtioiden rajat ylittävä ilman pilaantuminen

Ympäristönsuojelulain 145 §:ssä säädetään kunnan velvollisuudesta laatia aluettaan koskeva keskipitkän tai pitkän aikavälin ilmansuojelusuunnitelma sekä tätä velvollisuutta koskevasta poikkeuksesta. Lisäksi pykälässä säädetään siitä, milloin ilmansuojelusuunnitelman laatiminen on harkinnanvaraista. Pykälä sisältää myös perussäännökset ilmansuojelusuunnitelman sisällöstä.

Ympäristönsuojelulain 145 §:n 1 momentin mukaan ilmansuojelusuunnitelman laatiminen on pakollista, jos ilman epäpuhtauksille ympäristönsuojelulain 141 §:n nojalla säädetty raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä. Ilmansuojelusuunnitelma on laadittava raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi. Ilmansuojelusuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos kyse on 148 §:ssä tarkoitetusta hengitettävillä hiukkasille (PM_{10}) säädettyjen raja-arvojen ylityksestä, joka johtuu katujen ja teiden talvikunnossapitoon liittyvästä hiekoituksesta tai suolauksesta aiheutuvasta hiukkaskuormituksesta. Näissä tilanteissa kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman sijasta selvityksen ylityksestä, sen syistä ja toimista pitoisuuksien pienentämiseksi. Harkintansa mukaan kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman myös otsonin tavoitearvojen saavuttamiseksi.

Ympäristönsuojelulain 145 §:n sääntely on osa ilmanlaatusuunnitelmia koskevien ilmanlaatudirektiivin 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden kansallista täytäntöönpanoa. Sääntely on myös osa teiden talvihiekoituksesta tai — suolauksesta johtuvia ylityksiä koskevien

ilmanlaatudirektiivin 21 artiklassa tarkoitettujen velvoitteiden kansallista täytäntöönpanoa. Kuitenkin ympäristönsuojelulain 145 §:n sääntelyn mukainen velvollisuus laatia ilmansuojelusuunnitelma tilanteessa, jossa raja-arvot ”ovat vaarassa ylittyä” on kansallinen tiukennus suhteessa ilmanlaatudirektiiviin.

Ympäristönsuojelulain 146 §:ssä säädetään kunnan velvollisuudesta laatia aluettaan koskeva lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma sekä tätä velvollisuutta koskevasta poikkeuksesta. Lisäksi pykälässä säädetään siitä, milloin lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatiminen on harkinnanvaraista. Pykälä sisältää myös perussäännökset lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman sisällöstä.

Ympäristönsuojelulain 146 §:n 1 momentin mukaan lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatiminen on pakollista, jos ilman epäpuhtauksille ympäristönsuojelulain 141 §:n nojalla säädetty rikkidioksidin tai typpidioksidin varoituskynnys ylittyy tai on vaarassa ylittyä. Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma on laadittava ylityksen aiheuttaman vaaran vähentämiseksi ja ylityksen keston lyhentämiseksi.

Ympäristönsuojelulain 146 §:n sääntely on osa lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmia koskevien ilmanlaatudirektiivin 24 artiklassa tarkoitettujen velvoitteiden kansallista täytäntöönpanoa.

Ympäristönsuojelulain 211 a §:ssä säädetään valtioiden rajat ylittävistä ilman pilaantumisesta viittaamalla ilmanlaatudirektiivin 25 artiklaan. Mainitun artiklan mukaan EU:n jäsenvaltioiden on tehtävä toisten jäsenvaltioiden ja tarpeen mukaan myös muiden valtioiden kanssa yhteistyötä tilanteissa, joissa direktiiviin perustuva ilmanlaadun varoitus- tai tiedotuskynnys, raja- tai tavoitearvo tai pitkän aikavälin tavoite ylittyy merkittävän kaukokulkeuman vuoksi. Tähän yhteistyöhön kuuluu muun muassa velvollisuus laatia ja toimeenpanna tarvittaessa toisten jäsenvaltioiden kanssa yhteisiä 23 artiklan mukaisia ilmanlaatusuunnitelmia ja 24 artiklan mukaisia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmia. Ympäristönsuojelulain 211 a §:n mukaan ympäristöministeriö huolehtii ilmalaatudirektiivin 25 artiklan mukaisista tehtävistä.

Ympäristönsuojelulain 211 a §:ssä ei huomioida lain 145 §:ssä ja 146 §:ssä kunnille säädettyä velvollisuutta laatia ilmanlaadun turvaamiseksi suunnitelmia raja-arvojen ja varoituskynnysten ylittyessä. Toisaalta myöskään ympäristönsuojelulain 145 §:ssä ja 146 §:ssä ei huomioida lain 211 a §:ää. Näin ollen ympäristöministeriön ja kuntien velvollisuuksia ei nykytilanteessa ole riittävän täsmällisesti määritelty erityisesti ilmanlaatudirektiivin 25 artiklan edellyttämien toisten jäsenvaltioiden kanssa laadittavien yhteisten ilmanlaadun turvaamiseen liittyvien suunnitelmien valmistelussa ja toimeenpanossa.

Ympäristönsuojelulain 145 §:n ja 146 §:n mukaisten suunnitelmien laatimiskynnys on Suomessa ylittynyt vain harvoin. Pakollinen ilmansuojelusuunnitelma on laadittu vain pääkaupunkiseudulla, jossa typpidioksidin (NO₂) vuosiraja-arvo on ylittynyt Helsingin kantakaupungissa. Ensimmäinen tähän liittyvä ilmansuojelusuunnitelma laadittiin vuosille 2008—2016⁵. Voimassa oleva Helsingin kaupungin ilmansuojelusuunnitelma kattaa vuodet 2017—2024⁶. Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma on laadittu rikkidioksidin varoituskynnyksen ollessa vaarassa ylittyä Harjavallassa vuonna 2022⁷. Ympäristönsuojelulain 211 a §:n soveltamiskynnys ei

---

⁵ [linkki ilmansuojelun toimintaohjelmaan](#)

⁶ [linkki ilmansuojelusuunnitelmaan](#)

⁷ [linkki lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmaan](#)

Suomessa ole ylittynyt kertaakaan, eikä Suomi ole myöskään kertaakaan ole vastaanottanut toiselta jäsenvaltiolta esimerkiksi pyyntöä ryhtyä valmistelemaan yhteistä ilmanlaadun turvaamiseen liittyvää suunnitelmaa.

Ympäristönsuojelulain 145 §: ää, 146 §: ää ja 211 a §: ää on syytä täsmentää edellä selostetuilta osin ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi. Täsmennysvelvollisuutta ei poista se seikka, että mainittuja säännöksiä on sovellettu käytännössä vain harvoin tai ei lainkaan.

3.3 Eräät ilmanlaatuasetuksen säännökset

Myös ilmanlaatuasetuksen sääntelyssä on nykytilanteessa eräitä säännöksiä, jotka eivät täysin vastaa ilmanlaatudirektiivin vaatimuksia. Ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi ilmanlaatuasetukseen sisältyvää epäpuhtauden pitoisuuteen liittyvän kriittisen tason määritelmää on täydennettävä. Lisäksi ilmanlaatuasetukseen sisältyviä säännöksiä, jotka koskevat pitkän ajan tavoitteita otsonille sekä ilmanlaatu-tietojen julkaisemista ja niistä tiedottamista on eräiltä osin täydennettävä ja selkiytettävä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Keskeiset ehdotukset on kuvattu esityksen pääasiallisessa sisällössä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Esityksessä tarkoitetuilla laki- ja asetustason muutoksilla saatettaisiin kansallinen lainsäädäntö vastaamaan nykyistä täsmällisemmin ilmanlaatudirektiivin sääntelyä. Vaikka voimassa olevan lainsäädännön terminologia ja sanamuodot eivät eräiltä osin täysin vastaa ilmanlaatudirektiivin sääntelyä, ei tämä ole käytännössä estänyt tai heikentänyt ilmanlaatudirektiivin tavoitteiden toteutumista Suomessa. Lisäksi ilmanlaatudirektiiviin perustuvia valtioiden rajat ylittävään ilman pilaantumiseen liittyviä yhteistyövelvoitteita ei ole tähän mennessä sovellettu kertaakaan. Ei ole todennäköistä, että niitä jatkossakaan sovellettaisiin, sillä yhteistyövelvoitteiden soveltamiskynnys on Suomen ilmanlaatu-tilanne huomioon ottaen korkea. Toisaalta toisten jäsenvaltioiden kanssa laadittavien yhteisten ilmanlaadun turvaamista koskevien suunnitelmien valmistelun aloittamiseen liittyy tapauskohtaisesti tehtävä tarpeellisuusarviointi. Edellä selostetun perusteella esityksessä tarkoitetuilla laki- ja asetustason muutoksilla ei olisi ainakaan välittömiä vaikutuksia ilmanlaatuun tai viranomaisten työmäärään.

Kansallisen pienhiukkasaltistuksen arvioimiseen käytetty pääkaupungilla sijaitseva kaupunkitausta-asema sijaitsee Helsingissä Kallion kaupunkiosassa. Mittausasema on osa pääkaupunkiseudun ilmanlaadun mittausverkostoa, johon kuuluu lukuisia mittausasemia. Tämä pääkaupunkiseudulla sijaitseva yksi kaupunkitausta-asema vastasi ilmanlaatudirektiivin mukaista kansallisen pienhiukkasaltistuksen arvioimiseen käytettävien kaupunkitausta-asemien vähimmäislukumäärää direktiiviä täytäntöön pantaessa ja se vastaa sitä edelleen. Vähimmäislukumäärään koskevan laskukaavan lisääminen lainsäädäntöömme ei siten aiheuttaisi välitöntä velvollisuutta lisätä pienhiukkaspitoisuuksia mittaavien kaupunkitausta-asemien lukumäärää pääkaupunkiseudulla tai muuallakaan Suomessa. Mikäli kyseisiä kaupunkitausta-asemia joudutaan esimerkiksi väestömäärän merkittävän kasvun tai ilmanlaatudirektiivin uudistamisen vuoksi joskus tulevaisuudessa lisäämään, aiheutuisi tästä kustannuksia, joiden suuruuteen vaikuttaisi Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymältä (HSY) saadun arvion mukaan merkittäväällä tavalla se, voitaisiinko hyödyntää jo olemassa olevaa muita ilman epäpuhtauspitoisuuksia mittaavaa

asemaa, vai jouduttaisiinko perustamaan kokonaan uusi asema. Ensimmäisessä tilanteessa kokonaiskustannukset olisivat arviolta 12 000 euroa vuodessa. Tässä tilanteessa pelkästään täydennettäisiin jo olemassa olevan aseman mittalaitteistoa uudella pienhiukkasmittauslaitteella, jonka hankintahinta on noin 25 000 euroa. Tätä tilannetta koskeva kokonaiskustannusarvio sisältää uudesta pienhiukkasmittauslaitteesta ja sen ylläpidosta aiheutuvat kustannukset huomioon otettujen kirjanpidolliset hankintamenopoistot seitsemältä vuodelta. Jälkimmäisessä tilanteessa kokonaiskustannukset olisivat arviolta 450 000 euroa ensimmäisenä vuonna. Tästä summasta kaikkien kyseisellä uudella mittausasemalla tarvittavien mittalaitteiden osuus olisi 200 000 euroa kirjanpidollisia hankintamenopoistoja huomioimatta. Mittalaitteita tarvittaisiin useita ilman epäpuhtauspitoisuuksia varten, sillä uutta asemaa ei pääsääntöisesti perusteta mittaamaan vain ja ainoastaan ilman pienhiukkaspitoisuuksia. Loppuosa kokonaiskustannusarviosta koostuu aseman rakentamiseen ja sijoitukseen sekä uuden aseman tulosten raportointiin ja viestimiseen liittyvistä kuluista.

Jos valtioiden rajat ylittävään ilman pilaantumiseen liittyviä yhteistyövelvoitteita joskus sovellettaisiin, voisi tästä aiheutua myönteisiä vaikutuksia ilmanlaatuun tietyin edellytyksin. Myönteisiä vaikutuksia voisi aiheutua, mikäli toisten jäsenvaltioiden kanssa onnistuttaisiin sopimaan sellaisista kulloinkin kyseessä olevan epäpuhtauspitoisuuden kaukokulkeumaa vähentävistä toimituksista, jotka olisivat kaikkien osapuolten kannalta sekä tosiasiallisesti tehokkaita että oikeudellisesti päteviä, ja joita ei vielä edellytetä Euroopan unionin lainsäädännössä. Tällaisia toimia sisältävien yhteisten suunnitelmien valmistelu ja toimeenpano lisäisivät kuntien ja ympäristöministeriön työmäärää. Työmäärän lisäystä on mahdotonta arvioida täsmällisesti, mutta joka tapauksessa kyseiset tehtävät hoidettaisiin olemassa olevilla henkilöstövoimavaroilla.

5 Lausuntopalaute

Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen

6 Säännöskohtaiset perustelut

143 §. *Ympäristön tilan seuranta.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin eräitä muutoksia, jotka olisivat osa ilmanlaatudirektiivin 15 artiklan ja liitteessä V olevan B jakson täytäntöönpanon täydentämistä. Momentissa täsmennettäisiin, että siinä säädetty pääkaupunkiseutuun kohdistettu pienhiukkaspitoisuuksien mittausvelvollisuus liittyy kansallisen pienhiukkasaltistuksen arviointiin. Nykyisin tämä liittymä ilmenee pelkästään ilmanlaatuasetuksen sääntelystä. Lisäksi momenttiin lisättäisiin perussäännös kansallisen pienhiukkasaltistuksen arviointiin käytettävien kaupunkitausta-asemien vähimmäislukumäärästä. Perussäännös sidottaisiin ilmanlaatudirektiivin vaatimuksiin, joiden mukaan vähimmäislukumäärä perustuu väestömäärään. Ilmanlaatudirektiivin 15 artiklan ja liitteessä V olevan B jakson mukainen laskukaava ko. kaupunkitausta-asemien vähimmäislukumäärän laskemiseksi sisällytettäisiin ilmanlaatuasetukseen. Nykyinen 2 momentissa säädetty pääkaupunkiseudulle sijoitettu yksi kaupunkitausta-asema vastasi kyseistä laskukaavaa ilmanlaatudirektiiviä täytäntöön pantaessa ja se vastaa sitä edelleen. Laskukaava on selostettu ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanoon liittyneen ympäristönsuojelulain muutoksen perusteluissa (HE 200/2010 vp).

145 §. *Ilmansuojelusuunnitelma.* Pykälän 1 momentti lisättäisiin säännös, joka velvoittaisi ilmansuojelusuunnitelman laatimiseen velvollisen kunnan huomioimaan valtioiden rajat ylittävää ilman pilaantumista koskevan 211 a §:n sääntelyn niissä tilanteissa, joissa raja-arvon ylittyminen aiheutuu merkittävän kaukokulkeuman vuoksi. Samalla 211 a §:ssä täsmennettäisiin kunnan ja ympäristöministeriön velvollisuuksia kyseisissä tilanteissa. Nämä lisäykset ja täsmennykset olisivat osa ilmanlaatudirektiivin 25 artiklan täytäntöönpanon täydentämistä.

146 §. *Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma.* Pykälän 1 momentti lisättäisiin säännös, joka velvoittaisi lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseen velvollisen kunnan huomioimaan valtioiden rajat ylittävää ilman pilaantumista koskevan 211 a §:n sääntelyn niissä tilanteissa, joissa varoituskynnyksen ylittyminen aiheutuu merkittävän kaukokulkeuman vuoksi. Samalla 211 a §:ssä täsmennettäisiin kunnan ja ympäristöministeriön velvollisuuksia kyseisissä tilanteissa. Nämä lisäykset ja täsmennykset olisivat osa ilmanlaatudirektiivin 25 artiklan täytäntöönpanon täydentämistä.

211 a §. *Valtioiden rajat ylittävä ilman pilaantuminen.* Pykälässä säädettäisiin valtioiden rajat ylittävää ilman pilaantumisesta viittaamalla ilmanlaatudirektiivin 25 artiklaan. Myös nykyinen 211 a § on kirjoitettu vastaavaa viittaustekniikkaa hyödyntäen (ks. HE 173/2016). Pykälään tehtäisiin kuitenkin eräitä muutoksia, jotka olisivat osa ilmanlaatudirektiivin 25 artiklan täytäntöönpanon täydentämistä. Keskeinen muutos olisi, että pykälässä otettaisiin nykyisestä 211 a §:stä poiketen huomioon kunnille lain 144—146 §:ssä ilmanlaadun turvaamiseksi säädettyt velvollisuudet. Vastaavasti lain 145 §: ään ja 146 §: ään lisättäisiin viittaukset 211 a §: ään.

Pykälän 1 momentti sisältäisi kuntiin ja ympäristöministeriöön kohdistetun yleisen velvollisuuden noudattaa ilmanlaatudirektiiviin 25 artiklan sääntelyä valtioiden rajat ylittävää ilman pilaantumisesta tilanteissa, joissa ilmanlaatuasetuksessa säädetty ilmanlaadun varoituskynnys, raja- tai tavoitearvo tai pitkän aikavälin tavoite ylittyy Suomessa merkittävän kaukokulkeuman vuoksi. Tämän yleisen velvollisuuden tarkempi sisältö ilmenisi 2-5 momenteista, joihin momentin lopussa viitattaisiin.

Pykälän 2 ja 3 momentin säännökset olisivat nykyiseen 211 a §: ään verrattuna pääosin täysin uusia. Niissä säädettäisiin kuntien ja ympäristöministeriön vastuunjaosta tilanteissa, jotka liittyvät direktiivin 25 artiklan 1 ja 3 kohdan edellyttämien toisten jäsenvaltioiden kanssa laadittavien yhteisten ilmanlaadun turvaamiseksi laadittavien suunnitelmien valmisteluun ja toimeenpanoon. Koska ilmanlaadun seuraaminen suhteessa ilmanlaatuasetuksessa säädettyihin ilmanlaatuvaatimuksiin ja — tavoitteisiin on kuntien lakisääteinen velvollisuus, on kunnissa myös paras tieto siitä, mistä syystä ilmanlaadun raja-arvon tai varoituskynnyksen ylitys kulloinkin johtuu. Mikäli kyse on merkittävän kaukokulkeuman vuoksi aiheutuneesta ylityksestä, tulisi kunnan 2 ja 3 momenttien mukaan ilmoittaa asiasta ympäristöministeriölle. Tämän jälkeen ympäristöministeriö ja kunta arvioisivat yhdessä, onko asiassa perusteltua tarvetta ryhtyä toimiin toisten jäsenvaltioiden kanssa yhteisten ilmanlaadun turvaamiseksi laadittavien suunnitelmien valmistelemiseksi ja toimeenpanemiseksi. Tämä arviointi tehtäisiin tapauskohtaisesti ottaen huomioon muun muassa kulloinkin kyseessä oleva epäpuhtaus ja käytännön mahdollisuudet vaikuttaa sen kaukokulkeumaan toisten jäsenvaltioiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Myös tällaisten yhteisten suunnitelmien konkreettinen valmistelu ja toimeenpano toteutettaisiin yhteistyössä kunnan ja ympäristöministerin kanssa siten, kuin se kulloinkin kyseessä olevassa tilanteessa yhdessä arvioitaisiin tarkoituksenmukaiseksi. Ympäristöministeriön vastuulle säädettäisiin kuitenkin velvollisuus huolehtia tarvittavasta yhteydenpidosta toisten jäsenvaltioiden kanssa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi myös ilmanlaatudirektiivin 25 artiklan 2 kohtaan liittyvän nimenomaisen säännöksen Euroopan unionin komission kutumisesta mukaan kaikkeen direktiiviin 25 artiklan 1 kohdan mukaiseen yhteistyöhön. Tästä tehtävästä huolehtisi nykyisen 211 a §:n tavoin ympäristöministeriö.

Pykälän 4 momentti koskisi ilmanlaatudirektiivin 25 artiklan 4 kohdan mukaista tiedottamista yleisölle Suomessa ja toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Tästä tehtävästä huolehtisi nykyisen 211 a §:n tavoin ympäristöministeriö.

Pykälän 5 momentti koski ilmanlaatudirektiivin 25 artiklan 5 kohdan mukaista velvollisuutta pyrkiä tekemään tarvittaessa yhteistyötä Euroopan unioniin kuulumattomien maiden kanssa sovellettaessa 25 artiklan 1 kohtaa (toisten jäsenvaltioiden kanssa yhteiset ilmansuojelusuunnitelmat), 25 artiklan 3 kohtaa (toisen jäsenvaltioiden kanssa yhteiset lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmat ja 25 artiklan 4 kohtaa (tiedottaminen toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille) sovellettaessa. Tästä tehtävästä huolehtisi nykyisen 211 a §:n tavoin ympäristöministeriö.

7 Lakia alemman asteinen sääntely

Ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi tarvittava direktiivin 15 artiklan ja liitteessä V olevan B jakson mukainen laskukaava kansallisen pienhiukkasaltistuksen arviointiin käytettävien kaupunkitausta-asemien vähimmäislukumäärän laskemiseksi sisällytettäisiin ilmanlaatuasetukseen. Tämä toteutettaisiin ympäristönsuojelulain 143 §:n 6 momentin (ympäristön tilan seuranta) valtuussäännöksen nojalla.

Ilmanlaatuasetukseen sisällytettäisiin myös edellä kohdassa 3.1. selostetut ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi tarvittavat täsmennykset. Ne toteutettaisiin ympäristönsuojelulain 141 §:n 2 momentin (ilmanlaatu) ja 143 §:n 6 momentin (ympäristön tilan seuranta) valtuussäännösten nojalla.

8 Voimaantulo

Komission Suomea vastaan aloittaman rikkomusmenettelyn vuoksi laki tulisi saada voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen, kuitenkin viimeistään keväällä 2023.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitys on merkityksellinen perustuslain 121 §:n ja perustuslain 20 §:n 2 momentin kannalta.

Perustuslain 121 §:n mukaan kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Voimassa olevassa ympäristönsuojelulaissa on jo säädetty kunnille velvollisuus laatia ilmansuojelusuunnitelma tai lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma tilanteissa, joissa joku ilmanlaatuasetuksen mukainen ilmanlaadun raja-arvo tai varoituskynnys ylittyy tai on vaarassa ylittyä. Ehdotetussa laissa ei olisi kyse täysin uuden tehtävän antamisesta kunnille, vaan kunnille laissa jo säädetyn tehtävän täsmentämisestä niissä tilanteissa, joissa ylittyminen aiheutuu merkittävän kaukokulkeuman vuoksi, eli jotka liittyvät valtioiden rajat ylittävään ilman pilaantumiseen.

Perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Kyse on ensisijaisesti lainsäätäjän ja muiden norminantajien toimintaan vaikuttavasta säännöksestä (HE 309/1993 vp). Säännöksessä ympäristön terveellisyyden vaatimus on ymmärrettävä laajasti. Ihmisten elinympäristön tulee olla sillä tavoin elinkelpoinen, ettei sen tila aiheuta välittömästi tai välillisesti ihmisille sairastumisriskiä. Toisaalta ympäristön tilalle on asetettava pidemmällekin meneviä vaatimuksia. Terveellisyyteen sisältyy esimerkiksi ainakin tietynasteinen ympäristön viihtyisyyden ulottuvuus (HE 309/1993 vp).

Kansallisen pienhiukkasaltistuksen vähennystavoitteen määrittelyyn liittyvää ilmanlaadun seuranta ja valtioiden rajat ylittävää ilman pilaantumista koskevien säännösten asiasisältö liittyy ilmanlaadun turvaamiseen. Kyse on siis terveellisen ympäristön turvaamiseen liittyvästä sääntelystä. Näin ollen ehdotetussa laissa mainittuihin säännöksiin tehtävät täsmennykset ovat samalla osa sitä aineellista lainsäädäntöä, joiden kautta perustuslain 20 §:n 2 momentissa säädetty ympäristöperusoikeus toteutuu.

Edellä selostetun perusteella esitys on sopusoinnussa perustuslain kanssa ja siihen sisältyvä laki voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Koska ilmanlaatudirektiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 143 §:n 2 momentti, 145 §:n 1 momentti, 146 §:n 1 momentti ja 211 a §, sellaisina kuin niistä ovat 145 §:n 1 momentti ja 211 a § laissa 1168/2016 sekä 143 §:n 2 momentti laissa 49/2019, seuraavasti

143 §

Ympäristön tilan seuranta

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään kunnan seurantavelvollisuudesta, pääkaupunki-seudulla ympäristön tilan seurantaan kuuluvasta ilmanlaadun seurannasta huolehtivat Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa yhdessä. Alle 2,5 mikrometrin suuruisten hiukkasten (*pienhiukkaset*) pitoisuutta ilmassa on pääkaupunkiseudulla seurattava jatkuvatoimisesti yhdellä pysyvästi sijoitetulla kaupungin yleistä ilmanlaatua edustavalla kaupunkitausta-asemalla kansallisen pienhiukkasaltistuksen arvioimiseksi Tähän tarkoitukseen käytettävien kaupunkitausta-asemien lukumäärän on vastattava ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2008/50/EY), jäljempänä *ilmanlaatudirektiivi*, edellytettyä väestömäärään perustuvaa vähimmäislukumäärää.

---

145 §

Ilmansuojelusuunnitelma

Jos ilman epäpuhtauksille 141 §:n nojalla säädetty raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä, kunnan on laadittava keskipitkän tai pitkän aikavälin ilmansuojelusuunnitelma raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi. Ilmansuojelusuunnitelmaa ei tarvitse laatia, jos kyse on 148 §:ssä tarkoitettusta hengitettävälle hiukkasille (PM₁₀) säädettyjen raja-arvojen ylityksestä tai sen vaarasta. Harkintansa mukaan kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman myös otsonin tavoitearvojen saavuttamiseksi. Jos kyse on 211 a §:n tarkoittamasta merkittävän kaukokulkeuman vuoksi aiheutuneesta raja-arvon ylityksestä, sovelletaan lisäksi, mitä mainitussa pykälässä säädetään yhteisistä ilmansuojelusuunnitelmista ja muusta yhteistyöstä toisten Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan unioniin kuulumattomien valtioiden kanssa.

---

146 §

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma

Jos rikkidioksidin tai typpidioksidin 141 §:n nojalla säädetty varoituskyynnys ylittyy tai on vaarassa ylittyä, kunnan on laadittava lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma ylityksen aiheutta-

man vaaran vähentämiseksi ja ylityksen keston lyhentämiseksi. Otonin varoituskynnyksen ylityessä tai ollessa vaarassa ylittyä kunnan tulee laatia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma ai-noastaan, jos siten voidaan vähentää ylityksen vaaraa, kestoja tai vakavuutta. Harkintansa mu-kaan kunta voi laatia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman myös raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi sekä otonin tavoitearvojen saavuttamiseksi. Jos kyse on 211 a §:n tarkoittamasta merkittävän kaukokulkeuman vuoksi aiheutuneesta varoitus-kynnyksen ylityksestä, sovelletaan lisäksi, mitä mainitussa pykälässä säädetään yhteisistä ly-lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmista ja muusta yhteistyöstä toisten Euroopan unionin jäsen-valtioiden ja Euroopan unioniin kuulumattomien valtioiden kanssa.

---

211 a §

Valtioiden rajat ylittävä ilman pilaantuminen

Jos tämän lain nojalla annettu ilmanlaadun varoitus- tai tiedotuskynnys, raja- tai tavoitearvo tai pitkän aikavälin tavoite ylittyy Suomessa merkittävän kaukokulkeuman vuoksi, ilmanlaadun turvaamisesta alueellaan 144 §:n nojalla vastuussa olevan kunnan ja ympäristöministeriön on noudatettava mitä ilmanlaadudirektiivin 25 artiklassa säädetään valtioiden rajat ylittävästä ilman pilaantumisesta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä muiden Euroopan unioniin kuuluvien jäsenvaltioiden ja Euroopan unioniin kuulumattomien valtioiden kanssa siten kuin 2—5 momentissa tarkemmin edellytetään.

Jos kyse on raja-arvon ylityksestä, kunnan on ilmoitettava asiasta ympäristöministeriölle di-rektiivin 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua toisten jäsenvaltioiden kanssa tehtävää yhteistyötä varten. Ympäristöministeriön on huolehdittava tällaiseen yhteistyöhön kuuluvasta yhteydenpi-dosta toisiin jäsenvaltioihin. Tarvittaessa ympäristöministeriön ja kunnan on yhteistyössä ryh-dyttävä toimiin toisten jäsenvaltioiden kanssa laadittavien yhteisten 145 §:n mukaisten ilman-suojelusuunnitelmien valmistelemiseksi ja toimeenpanemiseksi siten kuin direktiivin 25 artik-lan 1 kohdassa säädetään. Ympäristöministeriön on lisäksi huolehdittava siitä, että Euroopan unionin komission kutsutaan mukaan kaikkeen 25 artiklan 1 kohdan tarkoittamaan yhteistyöhön direktiivin 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Jos kyse on varoituskynnyksen ylityksestä, kunnan on ilmoitettava asiasta ympäristöministe-riölle direktiivin 25 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua toisten jäsenvaltioiden kanssa tehtävää yh-teistyötä varten. Ympäristöministeriön on huolehdittava tällaiseen yhteistyöhön kuuluvasta yh-teydenpidosta toisiin jäsenvaltioihin. Tarvittaessa ympäristöministeriön ja kunnan on yhteis-työssä ryhdyttävä toimiin toisten jäsenvaltioiden kanssa laadittavien yhteisten 146 §:n mukais-ten lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmien valmistelemiseksi ja toimeenpanemiseksi siten kuin direktiivin 25 artiklan 3 kohdassa säädetään.

Ympäristöministeriön on huolehdittava direktiivin 25 artiklan 4 kohdan mukaisesta tiedotta-misesta toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sekä yleisölle tiedottamisesta Suomessa. Yleisölle tiedottaminen Suomessa on toteutettava yleisen tietoverkon välityksellä.

Ympäristöministeriön on huolehdittava siitä, että 2—5 momenttia sovellettaessa pyritään tar-vittaessa tekemään yhteistyötä Euroopan unioniin kuulumattomien valtioiden kanssa direktiivin 25 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

..ministeri Etunimi Sukunimi

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 143 §:n 2 momentti, 145 §:n 1 momentti, 146 §:n 1 momentti ja 211 a §, sellaisina kuin niistä ovat 145 §:n 1 momentti ja 211 a § laissa 1168/2016 sekä 143 §:n 2 momentti laissa 49/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

143 §

143 §

Ympäristön tilan seuranta

Ympäristön tilan seuranta

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään kunnan seurantavelvollisuudesta, pääkaupunkiseudulla ympäristön tilan seurantaan kuuluva ilmaanlaadun seurannasta huolehtivat Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa yhdessä. Alle 2,5 mikrometrin suuristen hiukkasten pitoisuutta ilmassa on pääkaupunkiseudulla seurattava jatkuvatoimisesti yhdellä pysyvästi sijoitetulla kaupungin yleistä ilmanlaatua edustavalla kaupunkitausta-aseamalla.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään kunnan seurantavelvollisuudesta, pääkaupunkiseudulla ympäristön tilan seurantaan kuuluva ilmaanlaadun seurannasta huolehtivat Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa yhdessä. Alle 2,5 mikrometrin suuristen hiukkasten (**pienhiukkaset**) pitoisuutta ilmassa on pääkaupunkiseudulla seurattava jatkuvatoimisesti yhdellä pysyvästi sijoitetulla kaupungin yleistä ilmanlaatua edustavalla kaupunkitausta-aseamalla *kansallisen pienhiukkasaltituksen arvioimiseksi. Tähän tarkoitukseen käytettävien kaupunkitausta-asemien lukumäärän on vastattava ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2008/50/EY), jäljempänä ilmanlaatudirektiivi, edellytettyä väestömäärään perustuvaa vähimmäislukumäärää.*

145 §

145 §

Ilmansuojelusuunnitelma

Ilmansuojelusuunnitelma

Jos ilman epäpuhtauksille 141 §:n nojalla säädetty raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylitt-

Jos ilman epäpuhtauksille 141 §:n nojalla säädetty raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylitt-

tyä, kunnan on laadittava keskipitkän tai pitkän aikavälin ilmansuojelusuunnitelma raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi. Ilmansuojelusuunnitelmaa ei tarvitse laatia, jos kyse on 148 §:ssä tarkoitettusta hengitettävälle hiukkasille (PM₁₀) säädettyjen raja-arvojen ylityksestä tai sen vaarasta. Harkintansa mukaan kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman myös otsonin tavoitearvojen saavuttamiseksi.

---

146 §

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma

Jos rikkidioksidin tai typpidioksidin 141 §:n nojalla säädetty varoituskynnys ylittyy tai on vaarassa ylittyä, kunnan on laadittava lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma ylityksen aiheuttaman vaaran vähentämiseksi ja ylityksen keston lyhentämiseksi. Otsenin varoituskynnyksen ylittyessä tai ollessa vaarassa ylittyä kunnan tulee laatia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma ainoastaan, jos siten voidaan vähentää ylityksen vaaraa, kestoja tai vakavuutta. Harkintansa mukaan kunta voi laatia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman myös raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi sekä otsonin tavoitearvojen saavuttamiseksi.

---

tyä, kunnan on laadittava keskipitkän tai pitkän aikavälin ilmansuojelusuunnitelma raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi. Ilmansuojelusuunnitelmaa ei tarvitse laatia, jos kyse on 148 §:ssä tarkoitettusta hengitettävälle hiukkasille (PM₁₀) säädettyjen raja-arvojen ylityksestä tai sen vaarasta. Harkintansa mukaan kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman myös otsonin tavoitearvojen saavuttamiseksi. *Jos kyse on 211 a §:n tarkoittamasta merkittävän kaukokulkeuman vuoksi aiheutuneesta raja-arvon ylityksestä, sovelletaan lisäksi, mitä mainitussa pykälässä säädetään yhteisistä ilmansuojelusuunnitelmista ja muusta yhteistyöstä toisten Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan unioniin kuulumattomien valtioiden kanssa.*

---

146 §

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma

Jos rikkidioksidin tai typpidioksidin 141 §:n nojalla säädetty varoituskynnys ylittyy tai on vaarassa ylittyä, kunnan on laadittava lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma ylityksen aiheuttaman vaaran vähentämiseksi ja ylityksen keston lyhentämiseksi. Otsenin varoituskynnyksen ylittyessä tai ollessa vaarassa ylittyä kunnan tulee laatia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma ainoastaan, jos siten voidaan vähentää ylityksen vaaraa, kestoja tai vakavuutta. Harkintansa mukaan kunta voi laatia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman myös raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi sekä otsonin tavoitearvojen saavuttamiseksi. *Jos kyse on 211 a §:n tarkoittamasta merkittävän kaukokulkeuman vuoksi aiheutuneesta varoituskynnyksen ylityksestä, sovelletaan lisäksi, mitä mainitussa pykälässä säädetään yhteisistä lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmista ja muusta yhteistyöstä toisten Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan unioniin kuulumattomien valtioiden kanssa.*

---

211 a §

211 a §

*Valtioiden rajat ylittävä ilman pilaantuminen**Valtioiden rajat ylittävä ilman pilaantuminen*

Jos ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2008/50/EY perustuva ilmanlaadun varoitus- tai tiedotuskynnys, raja- tai tavoitearvo tai pitkän aikavälin tavoite ylittyy Suomessa tai Euroopan unionin toisessa jäsenvaltiossa merkittävän kaukokulkeuman vuoksi, noudatetaan, mitä direktiivin 25 artiklassa säädetään valtioiden rajat ylittävästä ilman pilaantumisesta. Ympäristöministeriö tekee yhteistyötä muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja Euroopan komission kanssa direktiivin 25 artiklan 1—4 kohdan mukaisesti. Ympäristöministeriö pyrkii tekemään yhteistyötä Euroopan unioniin kuulumattomien valtioiden kanssa direktiivin 25 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Ympäristöministeriö huolehtii direktiivin 25 artiklan 4 kohdan mukaisesta yleisölle tiedottamisesta Suomessa. Direktiivin 25 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu tiedottaminen tapahtuu yleisen tietoverkon välityksellä.

Jos tämän lain nojalla annettu ilmanlaadun varoitus- tai tiedotuskynnys, raja- tai tavoitearvo tai pitkän aikavälin tavoite ylittyy Suomessa merkittävän kaukokulkeuman vuoksi, ilmanlaadun turvaamisesta alueellaan 144 §:n nojalla vastuussa olevan kunnan ja ympäristöministeriön on noudatettava mitä ilmanlaadudirektiivin 25 artiklassa säädetään valtioiden rajat ylittävästä ilman pilaantumisesta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä muiden Euroopan unioniin kuuluvien jäsenvaltioiden ja Euroopan unioniin kuulumattomien valtioiden kanssa siten kuin 2—5 momentissa tarkemmin edellytetään.

Jos kyse on raja-arvon ylityksestä, kunnan on ilmoitettava asiasta ympäristöministeriölle direktiivin 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua toisten jäsenvaltioiden kanssa tehtävää yhteistyötä varten. Ympäristöministeriön on huolehdittava tällaiseen yhteistyöhön kuuluvasta yhteydenpidosta toisiin jäsenvaltioihin. Tarvittaessa ympäristöministeriön ja kunnan on yhteistyössä ryhdyttävä toimiin toisten jäsenvaltioiden kanssa laadittavien yhteisten 145 §:n mukaisten ilmansuojelusuunnitelmien valmistelemiseksi ja toimeenpanemiseksi siten kuin direktiivin 25 artiklan 1 kohdassa säädetään. Ympäristöministeriön on lisäksi huolehdittava siitä, että Euroopan unionin komission kutsutaan mukaan kaikkeen 25 artiklan 1 kohdan tarkoittamaan yhteistyöhön direktiivin 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Jos kyse on varoituskynnyksen ylityksestä, kunnan on ilmoitettava asiasta ympäristöministeriölle direktiivin 25 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua toisten jäsenvaltioiden kanssa tehtävää yhteistyötä varten. Ympäristöministeriön on huolehdittava tällaiseen yhteistyöhön kuuluvasta yhteydenpidosta toisiin jäsenvaltioihin. Tarvittaessa ympäristöministeriön ja kunnan on yhteistyössä ryhdyttävä toimiin toisten jäsenvaltioiden kanssa laadittavien yhteisten 146 §:n mukaisten lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmien valmistelemiseksi ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

toimeenpanemiseksi siten kuin direktiivin 25 artiklan 3 kohdassa säädetään.

Ympäristöministeriön on huolehdittava direktiivin 25 artiklan 4 kohdan mukaisesta tiedottamisesta toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sekä yleisölle tiedottamisesta Suomessa. Yleisölle tiedottaminen Suomessa on toteutettava yleisen tietoverkon välityksellä.

Ympäristöministeriön on huolehdittava siitä, että 2—5 momenttia sovellettaessa pyritään tarvittaessa tekemään yhteistyötä Euroopan unioniin kuulumattomien valtioiden kanssa direktiivin 25 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..